

5775 Bo - Wat te doen met Vrijheid

Deze week is het 70 jaar geleden dat Auschwitz is bevrijd. Voor de niet-joodse wereld een moment om stil te staan bij alle onmenselijkheden die daar zijn gebeurd. Maar tegelijkertijd zien we in de media programma's met namen als 'mijn vrijheid, jouw vrijheid'. De wereld heeft het moeilijk om te gaan met haar vrijheid.

Voor ons volk is dit moment er eerder een om na te gaan wat het Joodse volk met 70 jaar hernieuwde vrijheid heeft gedaan. En dat is opzienbarend.

Wij hebben een moderne staat opgebouwd, grote kehillot hersteld of uitgebouwd enz. enz. Duidelijk is dat wij begrijpen dat vrijheid iets is om wat mee te doen, om te groeien om je te ontplooien.

Maar voor wie goed leest staat er in deze parasja een heel duidelijk aanwijzing van de Tora zelf hoe iets goeds van je vrijheid te maken. Want uiteindelijk is dat hét onderwerp van deze parasja: de bevrijding van onze voorouders van de slavernij.

En juist daar staat er iets opvallends: Mosjé zegt tegen onze voorouders: jullie mogen niét jullie huizen verlaten tot de ochtend opdat de Verdelger niet zal komen in jullie huizen. Om middernacht was de dood van de eerstgeborenen en liet Farao ze vrij, maar ze mochten hun huizen niet uit tot de volgende ochtend. Want anders zou de 'verdelger' komen.

Wat wordt daarmee bedoeld? Hier zijn vele verklaringen op maar ik heb eens gehoord dat de vrijheid zelf de verdelger kan zijn! Het gevoel van bevrijding na jarenlange onderdrukking kan de mens tot wilde en ongecontroleerde daden aanzetten. Zoals wij ook in het jongste verleden hebben gezien dat mensen gingen plunderen, moorden enz. na een revolutie.

Zo is de vrijheid niet bedoeld en goed gebruikt. Zo wordt de vrijheid zelf het probleem. Maar wat dan wel? Van de onderdrukking van fara'o naadloos overstappen naar de leiding van de Tora en Mosjé. Dat is echte bevrijding.

Na 70 jaar heeft de moderne wereld het moeilijk met zijn vrijheid omdat zij het moeilijk heeft met regels en fatsoennormen. Pas als mensen begrijpen dat het een niet zonder het andere gaat kunnen we ons volledig ontplooien en groeien met de Tora en onze vrijheid en, bimhera bejamenoe, de masji'ach.